

Persbericht: Rekenkamer

14 februari 2017

Rekenkameronderzoek afgerond: “Nazorg: terugkeer ex-gedetineerden in de Amersfoortse samenleving”

De rekenkamer van de gemeente Amersfoort heeft de nazorg aan teruggekeerde ex-gedetineerden in de Amersfoortse samenleving onderzocht. De rekenkamer wilde weten hoe de gemeente Amersfoort deze nazorg aanpakt en in hoeverre te verwachten valt dat deze aanpak bijdraagt aan een succesvolle re-integratie van ex-gedetineerden. Op dinsdag 14 februari 2017 is het rekenkamerrapport tijdens de gemeenteraadsvergadering aangeboden aan de voorzitter van de gemeenteraad. De raadsleden bespreken het rapport naar verwachting op 14 maart.

Achtergrond

In Nederland zijn (ex-)gedetineerden zelf verantwoordelijk voor hun re-integratie in de maatschappij. Tijdens detentie ondersteunt het gevangeniswezen hen hierbij, na detentie is de gemeente verantwoordelijk voor de ondersteuning. Een ex-gedetineerde keert in principe terug naar de gemeente waar hij of zij voor detentie woonde. Het onderzoek heeft zich gericht op de nazorg aan volwassen ex-gedetineerden die na hun detentie in Amersfoort zijn komen te wonen. Het onderzoek is uitgevoerd door het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR). Er was geen directe aanleiding voor de rekenkamer om het onderwerp te onderzoeken.

Uitkomsten

Uit het rekenkameronderzoek blijkt dat het Amersfoortse nazorgbeleid diverse succesfactoren kent. Zo zijn de lijnen tussen de betrokken instanties kort, en is het onderling vertrouwen groot. De gemeente kan met ketenpartners realistische en uitvoerbare afspraken maken en indien nodig wordt maatwerk geleverd. In de overleggen voor specifieke doelgroepen van ex-gedetineerden, worden problemen snel en doelgericht aangepakt. Ook het pragmatisme en de doortastendheid van het gemeentelijke coördinatiepunt nazorg bevorderen een doelgerichte ondersteuning.

De rekenkamer ziet ook knelpunten en aandachtspunten. Zo is het nazorgbeleid kwetsbaar, omdat het sterk afhankelijk is van (enkele) personen in bepaalde functies. Een ander aandachtspunt is dat de werkwijzen op het gebied van privacy bij de betrokken organisaties verschillen. Daarnaast vindt de rekenkamer het kwetsbaar dat de Amersfoortse aanpak niet op één plek schriftelijk is vastgelegd, waardoor het spoor van nazorg niet goed kan worden gevolgd. Daarnaast is geconstateerd dat bezuinigingen bij de gemeente en bij de Dienst Justitiële Instellingen invloed hebben op het nazorgproces. Ook wat betreft het onderdak van ex-gedetineerden zijn er knelpunten en aandachtspunten. Er is (te) weinig specifieke woonruimte voor ex-gedetineerden, waardoor het lastig is om mensen zorgvuldig en op de juiste plek onder te brengen. Daarnaast kiest Amersfoort ervoor om kort-gedetineerden (<6 maanden) niet te ondersteunen door hun huur tijdelijk door te betalen uit de bijzondere bijstand, waardoor zij een groter risico lopen hun bestaande onderdak kwijt te raken.

Verder hebben (ex-)gedetineerden dikwijls te maken met schulden en met zorgbehoefte op meerdere terreinen. De aanpak van schuldenproblematiek en de continuïteit en afstemming van zorg blijken echter ingewikkeld, zowel tijdens als na de detentie. Een laatste knelpunt is het uitgangspunt van de eigen verantwoordelijkheid van ex-gedetineerden. Het is bepaald niet vanzelfsprekend dat zij die verantwoordelijkheid zelf (kunnen) oppakken, maar nazorg werkt alleen als zij gemotiveerd zijn. Tot slot is het de rekenkamer opgevallen, dat de gemeente bij kortdurende detenties (korter dan drie maanden) in beginsel geen nazorg verleent, tenzij een ex-gedetineerde in een speciale doelgroep valt of zelf een beroep doet op ondersteuning.

Aanbevelingen

De rekenkamer doet naar aanleiding van het onderzoek een aantal aanbevelingen aan het college van burgemeester en wethouders. Zij adviseert om de aanpak van nazorg, de afspraken met organisaties en het spoor van nazorg centraal vast te leggen. Ook zouden, om een effectieve aanpak te bevorderen, met betrokken organisaties afspraken moeten worden gemaakt over het uitwisselen van gegevens.

Daarnaast adviseert de rekenkamer om op enkele onderdelen het gemeentelijk beleid te heroverwegen. Dit betreft: de doelgroepen en de gewenste resultaten van de nazorg ten opzichte van de beschikbare middelen en daarnaast de beslissing om bij kortdurende detentie geen huur door te betalen. Wat betreft voorzieningen voor ex-gedetineerden raadt de rekenkamer het college aan te onderzoeken hoe de doelgroep makkelijker en sneller kan worden gehuisvest en in gesprek met betrokken organisaties na te gaan hoe de continuïteit van zorg, ook tijdens detentie, kan worden verbeterd. Tot slot beveelt de rekenkamer aan om de motivatie van ex-gedetineerden te betrekken bij de nazorg.

Vervolg

De gemeenteraad bespreekt het onderzoeksrapport naar verachting tijdens De Ronde van 14 maart en besluit daarna over de aanbevelingen. De agenda voor de gemeenteraadsvergaderingen wordt gepubliceerd op www.amersfoort.nl/gemeenteraad.

Rekenkamer

De gemeente Amersfoort heeft een rekenkamer, opgezet naar het gemengde commissiemodel (zowel externe leden als raadsleden). Dit is een onafhankelijk orgaan met als taak het toetsen van het door de gemeente gevoerde bestuur. De rekenkamer voert onderzoeken uit en doet naar aanleiding daarvan aanbevelingen aan de gemeenteraad. De gemeenteraad besluit over deze aanbevelingen.

Noot voor de redactie, niet voor publicatie:

Informatie: mw. drs. M.P. (Marleen) van den Nieuwendijk RA, Ambtelijk Secretaris Rekenkamer, 033-469 43 12, rekenkamer@amersfoort.nl,